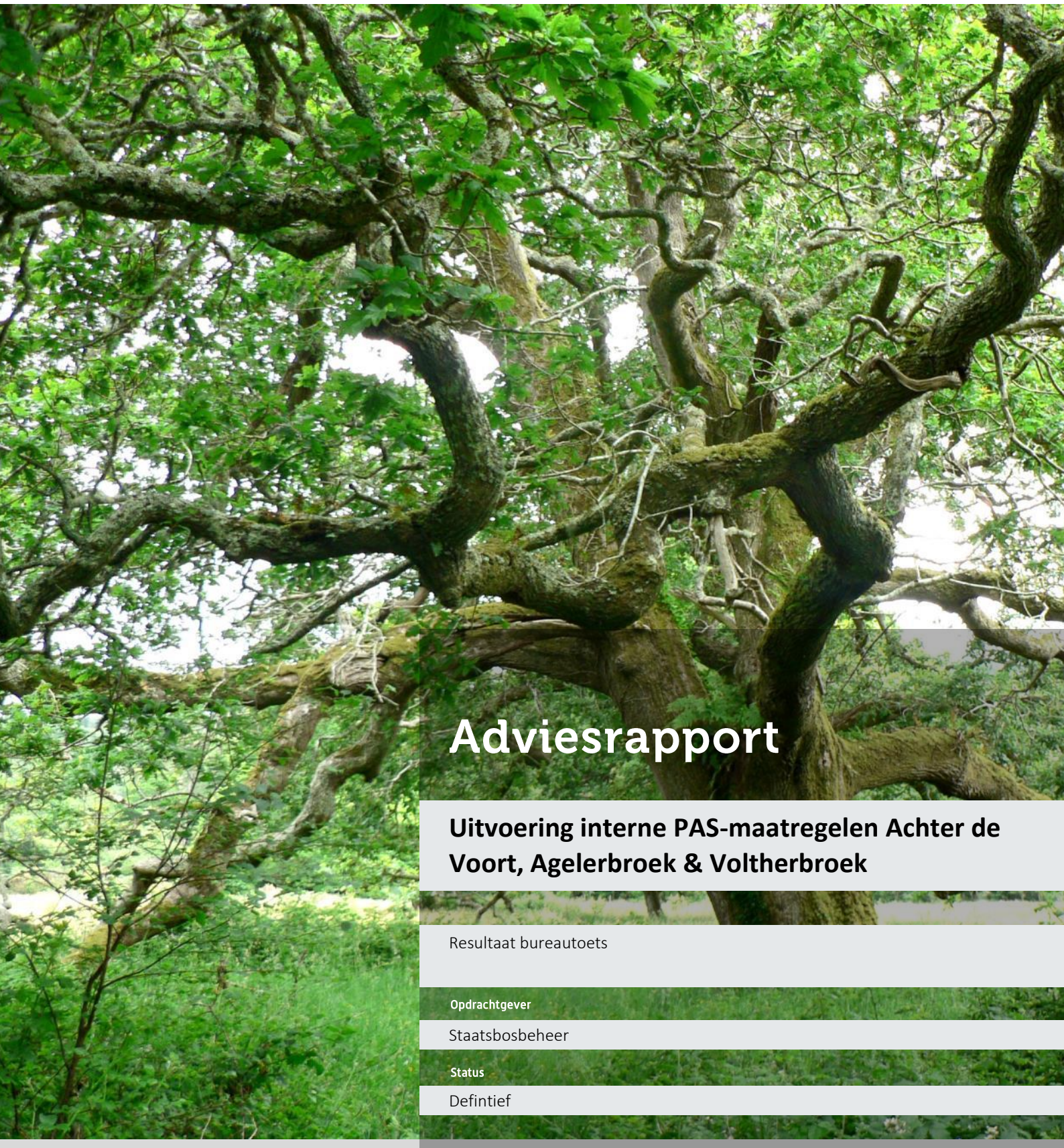
eco groen

Adviesrapport

Uitvoering interne PAS-maatregelen Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek

Resultaat bureautoets

Opdrachtgever

Staatsbosbeheer

Status

Defintief

advies & ingenieursbureau

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Uitvoering interne PAS-maatregelen Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek

Subtitel

Resultaat bureautoets natuurwetgeving

Projectcode	Datum	Status
17-097	8 september 2017	Defintief

Auteur(s)

R. (Rienk) Apperloo, A. (Anton) Alberts, M. (Marco) van der Sluis

Eindredactie

H.J. (Erik) Riphagen

Opdrachtgever

Staatsbosbeheer

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Apperloo, R., Alberts, A. & van der Sluis, M. (2017). Uitvoering interne PAS-maatregelen Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek. Resultaat bureautoets . Rapport 17-097. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

1. Situatieschets **1**
1.1 Inleiding 1
1.2 Juridisch kader en documenten 1
1.3 Leeswijzer 3

2. Maatregelen **4**
2.1 Beschrijving Natura 2000-gebied 4
2.2 Beschrijving PAS- en beheermaatregelen 4

3. Verspreiding beschermde waarden **7**
3.1 Natuurnetwerk Nederland 7
3.2 Houtopstanden 7
3.3 Soortbescherming 7
3.4 Gebiedsbescherming 8

4. Analyse en toetsing gebiedsbescherming **10**
4.1 Inleiding 10
4.2 Analyse beheerplan 10
4.3 Verkenning effecten resterende maatregelen 13

5. Analyse en toetsing soortbescherming **15**
5.1 Inleiding 15
5.2 Aanwezige soorten 15
5.3 Mogelijkheden tot vrijstelling 17

6. Conclusie **19**
6.1 Samenvattende conclusies 19
6.2 Vervolg gebiedsbescherming 20
6.3 Vervolg Soortenbescherming 20

7. Geraadpleegde bronnen **21**

Bijlagen

Bijlage 1 - Verspreiding Natura 2000-doelen
Bijlage 2 - Verspreiding beschermde soorten
Bijlage 3 - Effectenindicator Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek
Bijlage 4 - Melding boswet

1. Situatieschets

1.1 Inleiding

Staatsbosbeheer beheert delen van twaalf Natura 2000-gebieden in de provincie Overijssel. Door overmatige depositie van stikstof staan diverse Natura 2000 doelen onder druk. Door rijk en provincies is het PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) ontwikkeld om stikstofdepositie te beheersen, natuur meer robuust te maken en ruimte voor nieuwe ontwikkelingen te creëren. Diverse maatregelen in en om Natura 2000-gebieden zijn hiervoor nodig. In overleg met Provincie Overijssel neemt Staatsbosbeheer tot midden 2021 diverse PAS-maatregelen op eigen gronden. Ter voorbereiding is een toets aan de wettelijke bescherming van natuurwaarden nodig, te beginnen met een bureauonderzoek. Ecogroen is gevraagd het bureauonderzoek uit te voeren en te beoordelen of de maatregelen in Natura 2000-gebied Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek vergunningvrij zijn en of ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Juridisch kader en documenten

1.2.1 Juridisch kader

De Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01. Onderstaand geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Houtopstanden

Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van houtopstanden. Verbodsartikelen gelden voor 'houtopstanden' zoals bos, houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen, buiten de bebouwde kom (Wnb). Het kappen van bomen of bos moet worden gemeld bij de betreffende provincie. Die kan een kapverbod opleggen. Indien er wel mag worden gekapt, dan moeten nieuwe bomen worden aangeplant.

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en / of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
  - Vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
  - Overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;

- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;
- Overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
  - soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
  - Soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een uitgebreide rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een ‘nee, tenzij’-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op de EHS in Overijssel zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (Provincie Overijssel 2017).

Aanpak

In onze aanpak maken we onderscheid tussen gebiedsbescherming, soortbescherming, houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dit onderscheid komt tot uitdrukking in het verzamelen van de informatie en de effectbeoordeling (de daadwerkelijke toetsing). De effectbeoordeling heeft het niveau van een verkenning. Dit betekent dat we aan de hand van de beschikbare informatie zo goed mogelijk in beeld brengen of er wel/geen vergunning/ontheffingplicht geldt of nader onderzoek noodzakelijk is en/of verdere toetsing nodig is (in de vorm van bijvoorbeeld een Voortoets of mogelijk zelfs Passende Beoordeling).

1.2.2 Documenten

Voor de verkenning zijn o.a. de volgende documenten geraadpleegd:

- Het Natura 2000-beheerplan (hierna aangeduid als beheerplan) en, waar nodig, de PAS gebiedsanalyse. Hierin staan immers de beschermde waarden benoemd waarvoor maatregelen worden genomen en waaraan effecten moeten worden getoetst;
- De Omgevingsverordening Overijssel waarin de regels ten aanzien van de bescherming van natuurwaarden (Wet natuurbescherming) en het Overijssels Natuurnetwerk (NNN; voormalige EHS) zijn gesteld. De verordening kan leiden tot vergunnings- of ontheffingsplicht voor de voorgenomen maatregelen;
- Het NDFF-uitvoerportaal voor de verspreidingsgegevens van beschermde soorten. De gegevens zijn afkomstig uit de periode 2014 – 2016 (afgelopen 3 jaar). Er is gekozen voor een periode van 3 jaar omdat deze de meest recente soortensamenstelling van het Natura 2000-gebied weerspiegelt. Wanneer er wordt afgeweken van deze periode, dan is dit ter plaatse in de rapportage aangegeven.

Voor een compleet overzicht van geraadpleegde bronnen verwijzen wij naar hoofdstuk 7.

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de bureautoets is uitgevoerd is beschreven in hoofdstuk 1. Hoofdstuk 2 beschrijft het Natura 2000-gebied en de voorgenomen PAS-maatregelen die door Staatsbosbeheer in het gebied worden uitgevoerd. Op basis van de verzamelde informatie tijdens de bureaustudie volgt een beschrijving van de verspreiding van de te verwachten beschermde natuurwaarden (hoofdstuk 3; NNN, houtopstanden, soorten en gebieden). Vervolgens volgt de analyse waarin effecten op beschermde gebieden (hoofdstuk 4) en soorten (hoofdstuk 5) uitgewerkt is. Tenslotte wordt beschreven wat de vervolgstappen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 6).

2. Maatregelen

2.1 Beschrijving Natura 2000-gebied

Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek

Het Natura2000-gebied Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek bestaat uit drie deelgebieden: Achter de Voort, het Agelerbroek met het aangrenzende Broekmaten en Hunenborg en het Voltherbroek. Deze gebieden liggen langs het kanaal Almelo-Nordhorn. De gebieden bestaan voor een groot deel uit loofbos. Door de hoge grondwaterstand, de plaatselijke aanwezigheid van kalkrijke leem in de ondergrond en door kwel van basenrijk grondwater en overgangen naar basenarme dekzandkoppen zijn dit vanouds zeer soortenrijke gebieden (RVO 2016b).

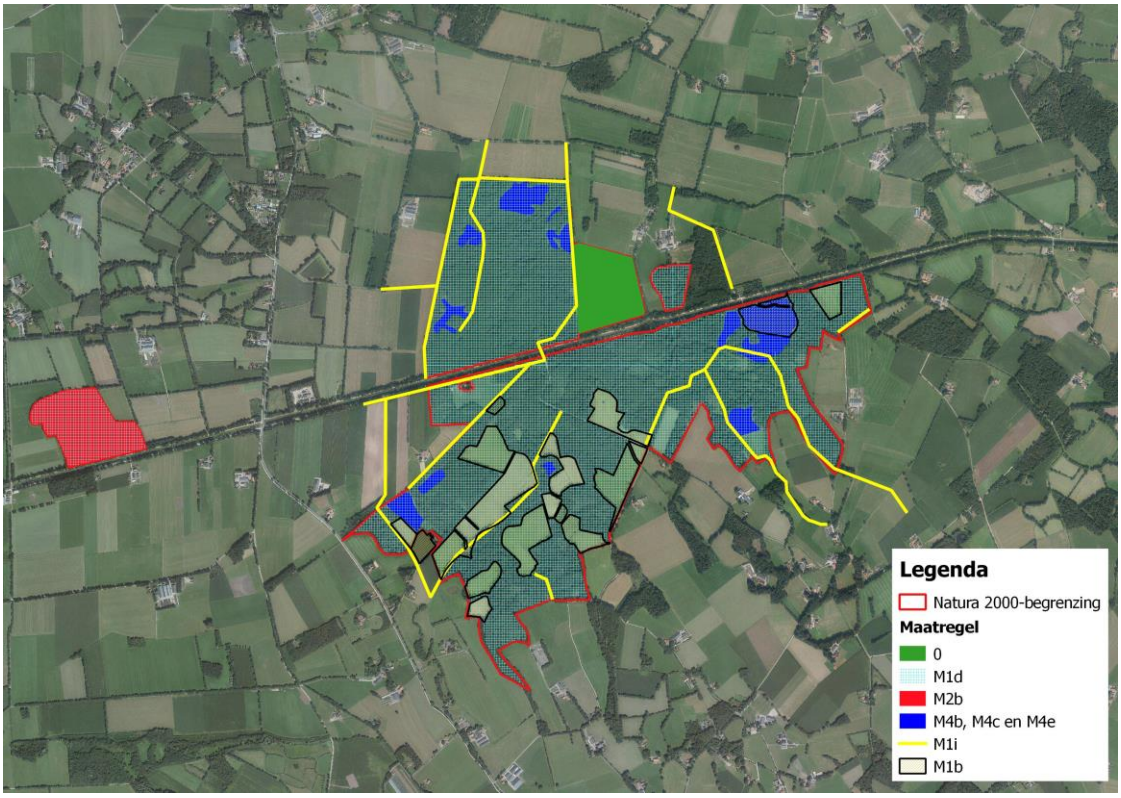
Landschap

Achter de Voort bestaat grotendeels uit Eiken-haagbeukenbos, Vogelkers-Essenbos en Elzenbroekbos. Het Agelerbroek bestaat vooral uit broekbos met daarin enkele natte graslandjes en moerassen. Het derde deelgebied Voltherbroek bevat uitgestrekte elzenbroekbossen, vochtige bossen, enkele natte schraallanden, natte graslandpercelen en poelen. In en rond de diverse poelen komen Kamsalamanders en boomkikkers voor. Er bevindt zich in het gebied een restant van een middeleeuwse burcht, de Hunenborg, en bestaat uit een verhoging met een ringgracht. Rond deze burcht komen elzenbroekbossen voor (RVO 2016b).

Uitbreiding van het oppervlak en kwaliteitsverbetering van het habitattype H91E0 Vochtige alluviale bossen is een belangrijke opgave voor het gebied. Behalve voor dit habitattype is het gebied ook van belang voor het habitattype H6410 Blauwgraslanden en de habitatsoorten Zeggekorfslak (H1016) en Kamsalamander (H1166) (RVO 2016b).

2.2 Beschrijving PAS- en beheermaatregelen

In het beheerplan zijn zowel PAS-maatregelen uit de gebiedsanalyses opgenomen als (niet-stikstof-gerelateerde) maatregelen. Beide zijn bedoeld voor behoud en ontwikkeling van beschermde waarden waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. De -voor Staatsbosbeheer beoordeelde- maatregelen zijn hieronder kort beschreven. In figuur 2.1 is een overzicht van de maatregellocaties weergegeven.

Figuur 2.1. *Overzicht van de door Staatsbosbeheer uit te voeren maatregelen en hun locaties.*

2.2.1 Pasmaatregelen

M1b: Dempen interne watergangen en sloten in het Voltherbroek

Er wordt 5 kilometer aan watergangen gedempt binnen het Voltherbroek. In figuur 2.1 zijn de sloten weergegeven waarvan interne delen in het Voltherbroek gedempt worden.

M1d: Creëren overgangen langs bospercelen.

In het habitattype Vochtige alluviale bossen worden langs de bospercelen geleidelijke overgangen gecreëerd. Door het wegkappen/opsnoeien van circa 6 meter brede bosstroken langs open plekken en wegen/paden.

M1i: Dichten interne ontwatering binnen het Agelerbroek.

Binnen het Agelerbroek wordt 7,5 kilometer ontwatering gedempt. In figuur 2.1 zijn de sloten weergegeven waarvan interne delen in het Agelerbroek gedempt worden.

M2b: Strooisel verwijderen en ontwikkeling vegetatie monitoren.

Lokaal wordt op kleine schaal (1.000 m2 verdeeld over enkele locaties) zuur strooisel verwijderd. Daarnaast wordt er gemonitord of dat herstel oplevert voor de ondergroei. De maatregel wordt als experimentele maatregel voorgesteld. De maatregel is no-regret zolang bij uitvoering lokale populaties van kenmerkende plantensoorten gespaard worden en de maatregel op kleine schaal wordt uitgebreid. (Maatregel staat ter discussie)

M4b: Kleinschalig plaggen na herstel hydrologie.
In en vlakbij Blauwgraslanden wordt zeer kleinschalig geplagd om herverzuring van het habitattype te voorkomen.

M4c: Hervatten hooilandbeheer.
Het hervatten van hooilandbeheer in niet gemaaide locaties met ruige, vochtige tot natte vegetatie. Omdat deze maatregel goedkoop is en leidt tot een robuuster voorkomen van het habitattype wordt deze vanaf de 1e beheerplanperiode toegepast.

M4e: Hooien en vegetatie laten overstaan in winter.
Er wordt laat in het groeiseizoen gehooid. Daarbij blijft 20% vegetatie staan over de winterperiode in verband met fauna.

2.2.2 Beheermaatregelen

0(=5a): Aanleg poelen.
Er worden een aantal poelen aangelegd in het deelgebied Agelerbroek/Broekmaten/Hunenborg. Deze poelen worden aangelegd ten behoeve van behoud van Kamsalamander.

3. Verspreiding beschermde waarden

3.1 Natuurnetwerk Nederland

Het gehele terrein binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied vormt een onderdeel van het NNN. De maatregelen vinden plaats binnen deze grenzen en worden toegepast op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Daarnaast is er geen sprake van een wijziging van bestemming en is er geen omgevingsvergunning nodig waarmee afbreuk aan de bescherming van (oppervlak en samenhang van) de NNN mogelijk wordt. Op basis van deze constateringen is aangenomen dat de effectbeoordeling Wet natuurbescherming of het Natura 2000-beheerplan voldoende inzicht biedt in de te verwachten effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. Daarmee ontstaat geen strijd met de in de Omgevingsverordening beoogde bescherming van de NNN. Vervolgstappen ten aanzien van de NNN zijn niet noodzakelijk.

3.2 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor 'houtopstanden' zoals bos, houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen, buiten de bebouwde kom (Wnb Artikel 4.1). Het kappen van bomen of bos moet worden gemeld bij de betreffende provincie. Die kan een kapverbod opleggen. Indien er wel mag worden gekapt, dan moeten nieuwe bomen worden aangeplant.

Wanneer een maatregel wordt toegepast als instandhoudingsmaatregel of passende maatregel voor het Natura 2000-gebied is het kapverbod niet van toepassing. Alle maatregelen zijn onderdeel van instandhoudingsmaatregelen of passende maatregelen voor Natura 2000-gebied. Hiernaast blijft de afspraak tussen Staatsbosbeheer en provincie Overijssel onverkort van toepassing (bijlage 4). Er is daarom geen melding en (ontheffing) herplant(plicht) vereist. Geadviseerd wordt om bij het bevoegd gezag te melden waar en wanneer bomen worden gekapt. Ten behoeve van maatregel M1d worden houtopstanden, in de vorm van bosranden, geveld.

3.3 Soortbescherming

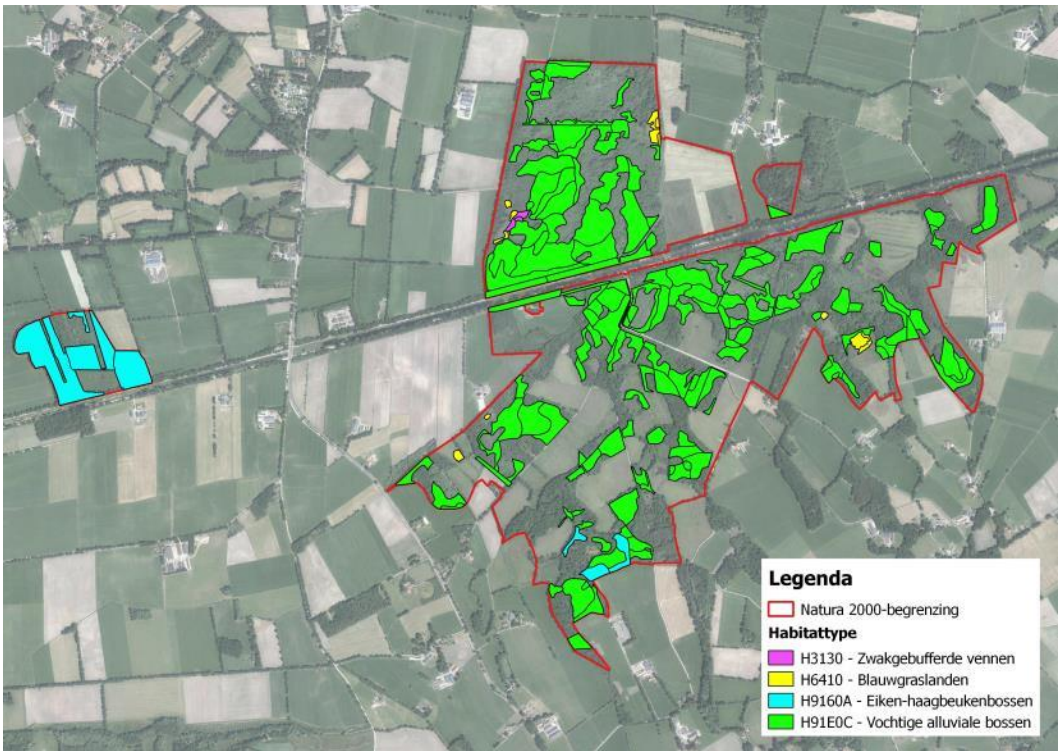
Voor het hele Natura 2000-gebied is middels een bureaustudie bepaald waar welke beschermde soorten aanwezig zijn. Tabel 3.1 geeft een overzicht van de soorten die extra aandacht verdienen. In de bijlagen zijn kaarten opgenomen met verspreidingsgegevens van een aantal van deze soorten (NDFF 2017 en expert judgement).

Tabel 3.1. Te verwachten beschermde soorten binnen Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek.

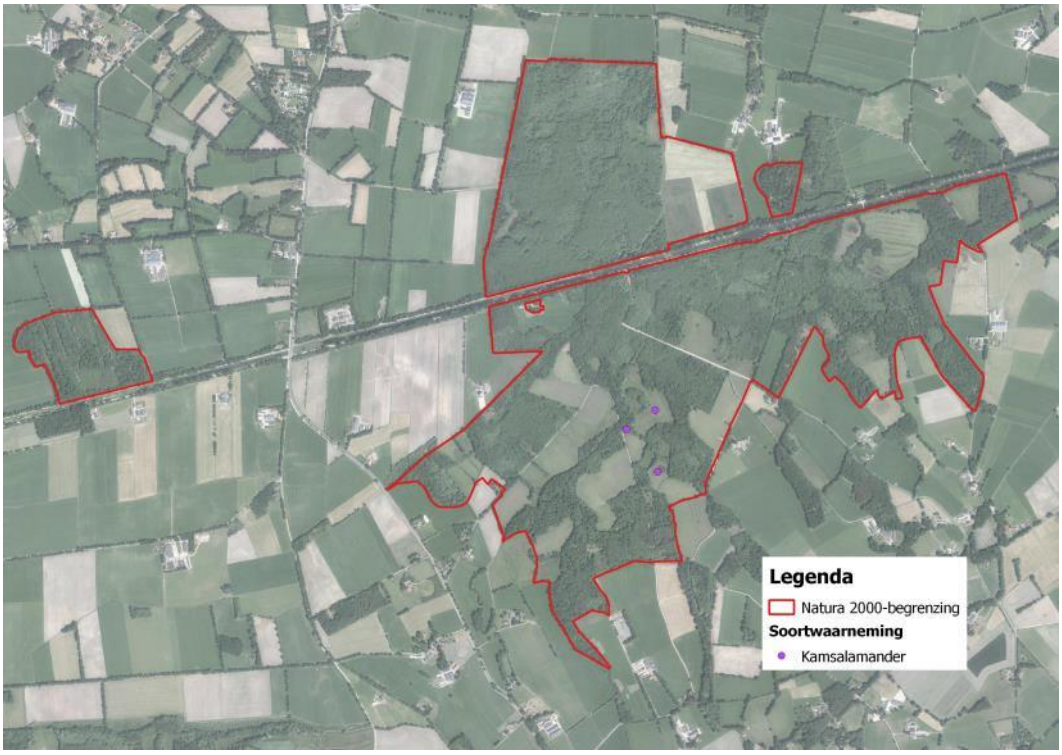
Herpetofauna	Zoogdieren	Ongewervelden	Jaarrond beschermde nesten	Planten
Boomkikker	Boommarter	Grote weerschijnvlinder	Wespendief	Drijvende waterweegbree
Heikikker	Das	Kleine ijsvogelvlinder	Buizerd	Kruipend moerasscherm
Poelkikker	Eekhoorn		Havik	
Kamsalamander	Grote bosmuis		Sperwer	
Levendbarende hagedis	Veldspitsmuis			
	Vleermuizen			
	Waterspitsmuis			

3.4 Gebiedsbescherming

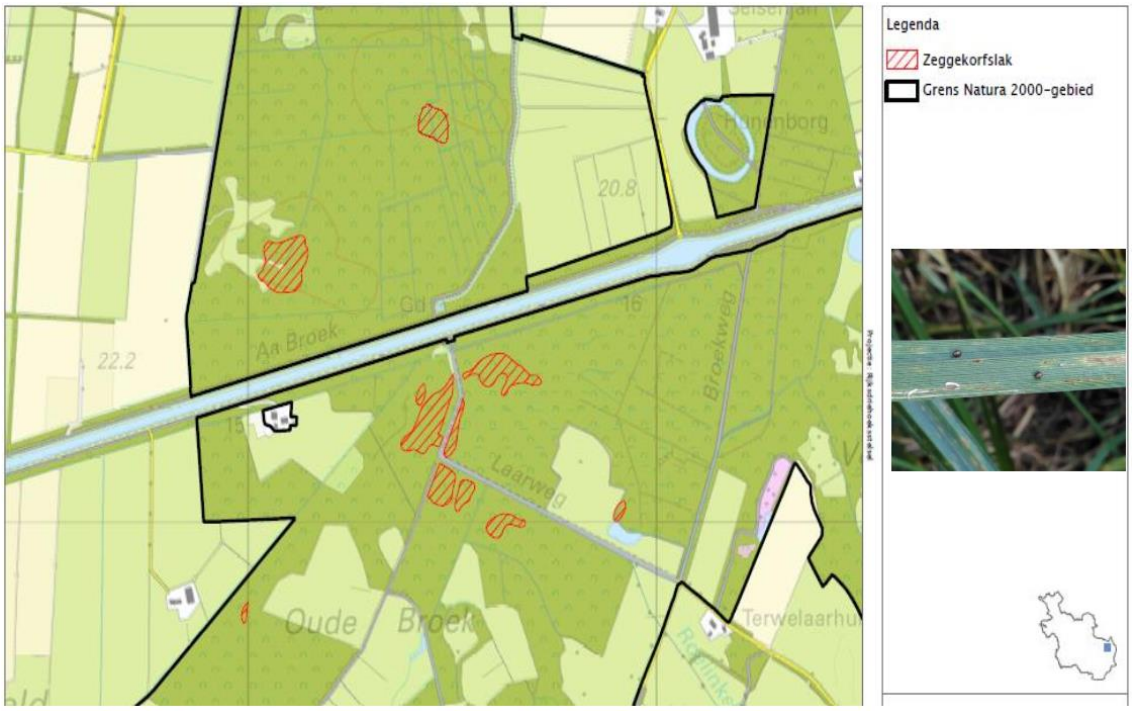
Om een beeld te schetsen van de verspreiding van habitattypen en -soorten hebben we kaartmateriaal opgesteld. Een overzicht met de in de instandhoudingsdoelen opgenomen habitattypen en habitatsoorten zijn weergegeven in figuur 3.1-3.3. In de bijlages van dit rapport zijn gedetailleerde kaarten opgenomen van de verspreidingsgegevens (o.a. ten opzichte van maatregellocaties).

Figuur 3.1. Overzicht van de aanwezige habitattypen binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied.

Figuur 3.2. Overzicht van de waarnemingen van habitatsoorten binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied.

***Figuur 3.3** Resultaten van Zeggekorfslak inventarisatie door de Bosgroep. Bron: Systeemanalyse en uitwerking maatregelenpakket; Unie van Bosgroepen.*

4. Analyse en toetsing gebiedsbescherming

4.1 Inleiding

Voordat nadere toetsing aan de orde is, is bepaald welke maatregelen benoemd en getoetst zijn in het beheerplan. Zodra een beheerplan definitief is vastgesteld, vormt het beheerplan het beoordelingskader voor vergunningplicht. Wanneer een maatregel benoemd en getoetst is in het beheerplan, door een toets waaruit de zekerheid is verkregen dat de maatregel de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, dan zijn in het kader van de gebiedsbescherming geen vervolgstappen noodzakelijk (Wnb Artikel 2.9). Wel kunnen voorwaarden gelden, die overgenomen zijn in voorliggende rapportage.

Wanneer een maatregel niet benoemd of niet afdoende getoetst is in het beheerplan, dient het effect van de maatregelen te worden getoetst op de instandhoudingsdoelen voor het Natura-2000 gebied. Binnen voorliggend onderzoek is verkend of bij uitvoering van de maatregel sprake kan zijn van significant negatieve effecten.

Om hiervan een beeld te vormen zijn de instandhoudingsdoelen en de beschikbare informatie over de verspreiding van kwalificerende waarden geraadpleegd (NDFF 2017, beheerplan Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek, eigen gebiedskennis). Door deze informatie te combineren met de locaties van maatregelen ontstaat inzicht in mogelijke interactie. Per maatregel is aan de hand van de effectindicator, de locaties van te nemen maatregelen, de aanwezigheid van kwalificerende waarden (habitattypen en leefgebieden van soorten) en expert judgement bepaald of significant negatieve effecten kunnen optreden op instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000 gebied Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek.

Indien significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, zijn vervolgstappen nodig. Omdat de maatregelen worden uitgevoerd in het kader van het Programma Aanpak Stikstof, wordt door de werkzaamheden veroorzaakte tijdelijke toename van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige natuurwaarden buiten beschouwing gelaten. PAS-maatregelen zijn, conform landelijke afspraken, hiervan vrijgesteld.

4.2 Analyse beheerplan

Alle PAS-maatregelen en de beheermaatregel zijn in het beheerplan beschreven en getoetst. Als een maatregel beschreven en getoetst is in het beheerplan én de conclusie is dat de maatregel (onder voorwaarden) vergunningvrij kan worden uitgevoerd, dan zijn is veelal geen nader onderzoek nodig. In enkele gevallen is de conclusie dat effecten niet zijn uit te sluiten. Dan is nader onderzoek en verdere toetsing noodzakelijk. In de volgende paragrafen werken we uit in hoeverre de PAS-maatregelen getoetst zijn in het beheerplan.

4.2.1 Beheerplan Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek

Het Natura 2000-beheerplan is definitief vastgesteld op 13 juli 2016. Alle PAS-maatregelen zijn in H5.7 (vanaf p. 159 van het beheerplan) beschreven. In H7.3 (vanaf p. 200 van het beheerplan) is de effectbeoordeling beschreven. Beoordeeld zijn de *gebruiksfase* en de *uitvoeringsfase (zie ook kader 4.1).*

Kader 4.1 Fase beschrijving

In het beheerplan wordt onderscheid gemaakt tussen 'Uitvoeringsfase' en 'Gebruiksfase'. Werkzaamheden die vallen onder 'Gebruiksfase' zijn vergunningvrij. Werkzaamheden die vallen onder 'Uitvoeringsfase behoeven in een aantal gevallen nadere toetsing. Om te bepalen of de maatregelen vrijgesteld zijn in het beheerplan is het daarom nodig deze fases verder te definiëren.

Uitvoeringsfase

In voorliggende rapportage wordt werkzaamheden onder de uitvoeringsfase geschaard wanneer fysiek in het gebied wordt ingegrepen om de maatregel tot stand te brengen. Het gaat om effecten als direct gevolg van de uitvoering. Optische verstoring, oppervlakteverlies, versnippering en mechanische effecten zijn voorbeelden van effecten die in deze fase optreden.

Gebruiksfase

In voorliggende rapportage wordt werkzaamheden onder de gebruiksfase geschaard wanneer deze optreden na uitvoering van de maatregel. De fysieke werkzaamheden zijn al geruime tijd afgerond, effecten treden op als gevolg van de uitgevoerde maatregel. Een voorbeeld van een effect dat in deze fase optreedt is vernatting van omliggende habitattypen.

Voor de maatregelen geldt:

1. *Effecten na uitvoering van de maatregel (Gebruiksfase)*

Voor de maatregelen is de interactie met andere habitattypen reeds beoordeeld. De conclusie van deze beoordeling is dat negatieve effecten op andere habitats uitgesloten zijn. Er zijn geen maatregelen opgenomen die strijdig zijn met de instandhoudingsdoelen.

Het effect na uitvoering van de maatregel is beoordeeld. Significant negatieve effecten op andere habitats zijn uitgesloten. Vergunningplicht is niet aan de orde.

2. *Effecten tijdens de uitvoeringsfase*

Maatregelen uit de categorie aanvullend beheer kunnen behoren tot het beheer wat in hoofdstuk 4 al beoordeeld is bij het reguliere natuurbeheer. De conclusies van deze beoordeling kunnen dan voor dat aanvullende beheer gebruikt worden. Voor de overige maatregelen kunnen de effecten van de uitvoeringsfase nog niet worden beoordeeld. Hiervoor mist specifieke informatie over de wijze van uitvoering. Voor deze maatregelen geldt dat de uitvoerder voorafgaand aan de uitvoering bepaalt of tijdens de uitvoeringsfase negatieve effecten kunnen optreden op soorten en habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden. Mocht dat zo zijn, dan bepaalt de uitvoerder op welke wijze deze negatieve effecten zijn te voorkomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het werken met aangepast materieel, het werken op een aangepast tijdstip of het ontzien van habitattypen bij de keuze van aan- en afvoerroutes. De werkwijze tijdens de uitvoering dient vervolgens door de uitvoerder vooraf ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de provincie Overijssel (bevoegd gezag). Wanneer negatieve effecten als gevolg van de uitvoering niet kunnen worden uitgesloten, is een vergunning nodig voor de uitvoering van de maatregel (zie hoofdstuk 8).

Effecten tijdens de uitvoeringsfase zijn nog niet voor alle maatregelen beoordeeld. De volgende maatregelen vallen in de categorie aanvullend beheer: M1d, M1i, M2b, M4b/c/e en 0(=5a). Effecten van deze maatregelen gedurende de uitvoering zijn beoordeeld in hoofdstuk 4 (beheerplan). Tabel 4.1 geeft een samenvatting van de conclusies en worden in paragraaf 4.2.2 nader toegelicht.

Tabel 4.1. Beoordeling van de maatregelen in het beheerplan.

Maatregel	Beoordeling maatregel in beheerplan op	Conclusie: Vergunningvrij	Voorwaarden of toelichting
M1d	p. 123 Bosbeheer	Ja	Onder voorwaarden benoemd in beheerplan
M1b	N.v.t.	Nee	
M1i	N.v.t.	Nee	
M2b	p. 123 Bosbeheer	Ja	Onder voorwaarden benoemd in beheerplan
M4b	p. 123 Plaggen	Ja	Onder voorwaarden benoemd in beheerplan
M4c	P. 123 Maaien en afvoeren grasland	Ja	Onder voorwaarden benoemd in beheerplan
M4e	P. 123/124 Maaien en afvoeren grasland/maaien en bewerken grasland	Ja	Onder voorwaarden benoemd in beheerplan
0(=5a)	p. 123 Graven van poelen	Ja	Onder voorwaarden benoemd in beheerplan

4.2.2 Toelichting op tabel

M1d en M2b: *Bosrandbeheer en strooisel verwijderen*
Het creëren van geleidelijke overgangen langs bospercelen en het verwijderen van de strooisel laag in bos zijn benoemd in het beheerplan. De maatregelen zijn beoordeeld als vergunningvrij mits er mitigerende maatregelen getroffen worden.

M1i en M1b: *Dempen interne ontwatering*
Het dempen van ontwatering is onvoldoende benoemd en beoordeeld in het beheerplan. De maatregel is niet per definitie vergunningvrij en moet nader worden beoordeeld.

M4b: *Plaggen*
Het plaggen van gebieden in en rondom Blauwgraslanden is benoemd in het beheerplan. De maatregel is beoordeeld als vergunningvrij mits er mitigerende maatregelen getroffen worden.

M4c en M4e: *Hooilandbeheer*
Hooilandbeheer op Blauwgraslanden is benoemd in het beheerplan. De maatregelen zijn beoordeeld als vergunningvrij mits er mitigerende maatregelen getroffen worden.

0(=5a): *Aanleg poelen*
Het aanleggen van poelen is benoemd in het beheerplan. De maatregel is beoordeeld als vergunningvrij mits er mitigerende maatregelen getroffen worden.

Met uitzondering van maatregel M1i en M1b zijn de maatregelen benoemd en beoordeeld als vergunningvrij in het beheerplan. Een verdere effectenbeoordeling is nodig voor de maatregel M1i en M1b en wordt in hoofdstuk 4.3 verder uitgewerkt.

4.3 Verkenning effecten resterende maatregelen

4.3.1 Beoordeling ligging kwalificerende waarden

We hebben een eerste beoordeling uitgevoerd van de mogelijke effecten op kwalificerende waarden. We hebben daarvoor alle maatregelen in GIS in een overlay gezet om te bepalen of er sprake is van overlap van maatregelen met habitattype en -soort. Uiteraard is de kans op een effect het grootst als een maatregel daadwerkelijk binnen een habitattype of leefgebied van habitatsoort plaatsvindt.

*Tabel 4.2. Overzicht overlap maatregelen en habitattype en -soort. **X=** Overlap; **O=** Bufferzone (200m)*; **p=** overlap niet uit te sluiten.*

	M1b	M1i		M1b	M1i
H3130: Zwakgebufferde vennen		O	**H1016:** Zeggekorfslak	O	O
H6410: Blauwgraslanden	X	X	**H1166:** Kamsalamander	O	O
H9160A: Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	X				
H91E0C: Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	X	X			

*Uit voorzorg is er een ruime bufferzone ingesteld van 200m. Gebaseerd op de aard van de werkzaamheden en de denkbare effecten die op kunnen treden is een zone van 200m ruim genoeg om mogelijke effecten op beschermde waarden van werkzaamheden die buiten deze zone plaats vinden uit te sluiten.

Uit de beoordeling volgt dat maatregel M1i en M1b op diverse locaties overlappen met habitattypen Blauwgraslanden, Eiken-haagbeukenbossen en Vochtige alluviale bossen. Daarnaast vindt M1i plaats in de directe omgeving van het habitattype Zwakgebufferde vennen. Beide vinden plaats in de directe omgeving van de leefgebieden van habitatsoorten. Uit deze analyse blijkt dat de maatregel M1i en M1b worden meegenomen in een verkennende effectbeoordeling.

4.3.2 Effectbeoordeling

Als gevolg van de voorgenomen maatregelen kunnen op verschillende wijze effecten optreden. Er is vaak sprake van tijdelijke effecten (tijdens de uitvoering) en permanente effecten. De permanente effecten zijn de effecten die optreden als gevolg van de maatregel.

Voor de te beoordelen maatregel hebben we geanalyseerd of er sprake is van effectmechanismen die schadelijk zijn voor het betreffende instandhoudingsdoel, zowel op korte als lange termijn. Daarvoor is gebruik gemaakt van de effectenindicator (zie bijlage 3). Op basis van de effectenindicator, de ligging en aard van de maatregelen vragen vooral de volgende effectmechanismen aandacht:

1. Verstoring door mechanische effecten en optische verstoring;
2. Verstoring door geluid en trillingen;
3. Vernatting.

De door werkzaamheden veroorzaakte tijdelijke toename van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige natuurwaarden, wordt buiten beschouwing gelaten voor PAS-maatregelen. Deze zijn conform landelijke afspraken hiervan vrijgesteld.

M1i en M1b: *Dempen interne ontwatering*

Tijdelijke effecten

Ten behoeve van het dempen van ontwatering worden er transportroutes aangelegd en er wordt materieel ingezet. Hierbij is sprake van mogelijke mechanische effecten (1) en optische verstoring (1). Alle habitattypen en de Kamsalamander zijn hier gevoelig voor. Daarnaast is de Zeggekorfslak zeer gevoelig voor mechanische effecten en niet gevoelig voor optische verstoring. Zeggekorfslak is ook gevoelig voor verstoring door trillingen (2). Voor de Kamsalamander is niet bekend of deze gevoelig is voor geluid (2), trilling (2) en optische verstoring (1).

Permanente effecten

Het dempen van interne ontwatering heeft een bedoeld hydrologisch effect. Dit leidt in de directe omgeving van de maatregel tot vernatting (3). Vernatting is een effect dat optreedt op lange termijn, oftewel in de gebruiksfase. De gebruiksfase is reeds beoordeeld in het Natura 2000-beheerplan. De beoordeling concludeert dat er geen negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek.

Uit de effectbeoordeling concluderen wij dat tijdens de uitvoeringsfase verstoring door mechanische effecten, optische verstoring, verstoring door geluid en trilling niet uit te sluiten zijn. Gebaseerd op de aard van de werkzaamheden en de te verwachten effecten zijn significant negatieve effecten niet direct uit te sluiten voor maatregel M1i en M1b.

Doordat de precieze locaties voor het uitvoeren van de maatregelen onzeker zijn, zijn de maatregellocaties ruimer ingetekend. Met als gevolg dat maatregellocaties overlap vertonen met verscheidene habitattypen en/of leefgebied van habitatsoorten. Vastgestelde overlap betekent niet per se dat de maatregel in het overlappende gebied uitgevoerd wordt.

5. Analyse en toetsing soortbescherming

5.1 Inleiding

Binnen het beheerplan voor Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek (Provincie Overijssel, 2016) is geen toetsing opgenomen ten aanzien van soorten en daarom dient het effect op beschermde soorten voor alle maatregelen te worden beoordeeld.

Om alvast een verkenning uit te kunnen voeren van de mogelijke effecten en aandachtspunten hebben we voor de maatregelen beoordeeld of de beoogde locaties van waarde kunnen zijn voor beschermde soorten en of de betreffende soorten gevoelig zijn voor de voorgenomen maatregel.

Om te beoordelen of effecten op soorten kunnen optreden tijdens het uitvoeren van de maatregelen brengen we de aanwezige of te verwachten soorten in beeld met een beschermde status in Overijssel (Staatsblad 2016 en Provincie Overijssel 2017). Om in te kunnen schatten met welke soorten we te maken hebben bij de uitvoering van de voorgenomen maatregelen hebben we diverse bronnen geraadpleegd (NDFF 2017 en eigen gebieds- en soortkennis).

Vervolgens is nagegaan of de beoogde maatregelen effect kunnen hebben op beschermde soorten. Wanneer dit het geval is, is nagegaan of er vrijstellingsmogelijkheden zijn. Vrijstelling is mogelijk als de maatregel is opgenomen in een goedgekeurde Gedragscode (Wnb Artikel 9.6 lid 5; bijvoorbeeld Gedragscode Natuurbeheer). In dat geval kan een ecologisch werkprotocol volstaan, waarin wordt aangegeven hoe zorgvuldig omgegaan kan worden met aanwezige soorten. Mocht er niet volgens een Gedragscode gewerkt kunnen worden dan geldt dat het opstellen van een ecologisch werkprotocol volstaat als de maatregelen opgenomen zijn in het beheerplan (Wnb Artikel 3.8 lid 7). Als vrijstellingsmogelijkheden ontbreken is er aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn.

5.2 Aanwezige soorten

In de nabije omgeving van de maatregelenlocaties zijn volgens onze informatie meerdere beschermde soorten bekend of te verwachten (zie tabel 5.1).

Tabel 5.1 *Overzicht van de aanwezige beschermde soorten binnen het Natura 2000-gebied.*

Soort	Leefgebied	Voorkomen in maatregelgebieden
Boommarter	Verblijfplaatsen in bomen met holten, foerageergebied in ruim gebied eromheen	Nestplaatsen: M1d, M2b Foerageren/migratie: Alle gebieden
Das	Burchten in bos, foerageergebied in ruim gebied eromheen	M1d, M2b, M4b/c/e en 0(=5a)
Eekhoorn	Nesten in bomen, foerageergebied in ruim gebied eromheen	M1d, M2b, M4b/c/e en 0(=5a)
Grote bosmuis	Bosranden, rietland, heide, tuinen en duinen	M1d, M2b, M4b/c/e en 0(=5a)
Veldspitsmuis	Agrarische landen met licht intensief beheer, opgaande kruidenvegetatie en overgangsvegetatie	M4b/c/e en 0(=5a)
Vleermuizen	Verblijfplaatsen in bomen met holten, foerageergebied in ruim gebied eromheen, bosranden en lanen als migratieroute	Verblijfplaatsen: M1d, M2b Foerageren/migratie: Alle gebieden
Waterspitsmuis	Binnen straal van 500m van sloot, beek, rivier, plas etc.	M1i, M1b, M4b/c/e en 0(=5a)

	Land met bodem dekkende vegetatie	
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Nesten in bomen, foerageergebied: bos, heide en weilanden	Nestplaatsen: M1d, M2b Foerageren/migratie: Alle gebieden
Boomkikker	Voortplantingswater: Vennen en poelen. Overwinteringsgebied: in zone van enkele honderden meters rondom voortplantingswater	Alle gebieden
Kamsalamander	Voortplantingswater: Vennen en poelen. Overwinteringsgebied: in zone van enkele honderden meters rondom voortplantingswater	Alle gebieden
Heikikker	Voortplantingswater: Vennen. Overwinteringsgebied: bos en heide in zone van 300 meter rondom voortplantingswater	Alle gebieden
Levendbarende hagedis	Heide en bosranden	M1d, M2b en 0(=5a)
Poelkikker	Voortplantingswater: Vennen en poelen. Overwinteringsgebied: in zone van 200 meter rondom voortplantingswater	Alle gebieden
Grote weerschijnvlinder	Oudere, vochtige loofbossen in beekdalen	M1d en M2b
Kleine ijsvogelvlinder	Vochtige halfopen loofbossen, met aanwezigheid waardplant Wilde kamperfoelie	M1d en M2b
Drijvende waterweegbree	Vennen, vijvers, beken, pas gegraven of regelmatig geschoonde poelen en sloten, afwateringskanaaltjes, duinplassen en kanalen	M1i en M1b
Kruipend moerasscherm	open plekken aan oevers van beken, zoete kreken en ondiepe poelen, in en langs sloten aan de rand van veengebieden en grasland	M1i, M1b en M4b/c/e

5.2.1 Toelichting op tabel

M1d en M2b: *Bosrandbeheer en strooisel verwijderen*
In bosgebieden in M1d en M2b kunnen jaarrond beschermde nestplaatsen van Sperwer, Buizerd, Wespendief en Havik en nesten van Eekhoorn aanwezig zijn. Mogelijk zijn daarnaast burchten van Das aanwezig en verblijfplaatsen van Boommarter en vleermuizen in holten van bomen. Tenslotte kunnen ook soorten als Boomkikker, Kamsalamander, Poelkikker, Grote weerschijnvlinder en Kleine ijsvogelvlinder voorkomen. Soorten genoemd in de tabel gebruiken de bossen waarbinnen de maatregelen worden uitgevoerd ook als foerageergebied.

M1i en M1b: *Dempen interne ontwatering*
Het dempen van interne ontwatering heeft betrekking op de sloten binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied. Soorten zoals Poelkikker, Levendbarende hagedis, Drijvende waterweegbree en Kamsalamander kunnen in die wateren voorkomen. Daarnaast kunnen deze soorten ook in de directe omgeving van de sloot en greppel voorkomen. Tenslotte gebruiken soorten uit de tabel de maatregelgebieden mogelijk als foerageergebied.

M4b: *Plaggen*
Plaggen vindt plaats in en rondom het habitattype Blauwgraslanden. Soorten zoals Levendbarende hagedis, Boomkikker, Poelkikker en Kamsalamander kunnen hun leefgebied hier hebben. Daarnaast kunnen soorten uit de tabel de maatregelgebieden ook als foerageergebied gebruiken.

M4c en M4e: *Hooilandbeheer*
Het hooilandbeheer vindt plaats op graslanden. Soorten zoals Boomkikker, Poelkikker en Kamsalamander kunnen hun overwinteringsgebied hier hebben. Leefgebied van Waterspitsmuis komt mogelijk ook voor op deze locaties, vooral nabij oevers van sloten. Daarnaast kunnen soorten uit de tabel de maatregelgebieden ook als foerageergebied gebruiken.

***0(=5a):** Aanleg poelen*
Het aanleggen van poelen gebeurt op nader te bepalen locaties (behalve in Blauwgraslanden en Vochtige alluviale bossen). De soorten uit tabel 5.1 komen verspreid door het Natura 2000-gebied voor. Daarnaast gebruiken ze de maatregelgebieden mogelijk ook als foerageergebied. Deze maatregel kan overlappen met leefgebied van elke soort in de tabel.

5.3 Mogelijkheden tot vrijstelling

Hieronder is uitgewerkt of er vrijstellingsmogelijkheden zijn. Vrijstelling is mogelijk als de maatregel is opgenomen in een goedgekeurde Gedragscode (Wnb Artikel 9.6 lid 5; bijvoorbeeld Gedragscode Natuurbeheer). In dat geval kan een ecologisch werkprotocol volstaan, waarin wordt aangegeven hoe zorgvuldig omgegaan kan worden met aanwezige soorten. Als vrijstellingsmogelijkheden ontbreken is er aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn.

Tabel 5.2. *Mogelijkheden tot het toepassen van een Gedragscode voor de maatregelen.*

Maatregel	Verwachte effecten op beschermde soorten	Mogelijkheid toepassen Gedragscode
M1d	Ja	Ja
M1b	Ja	Nee
M1i	Ja	Nee
M2b	Ja	Ja
M4b	Ja	Nee
M4c	Ja	Nee
M4e	Ja	Ja
0 (=5a)	Ja	Nee

5.3.1 Toelichting op tabel

***M1d en M2b:** Bosrandbeheer en strooisel verwijderen in bos*
Voor maatregelen M1d en M2b kan gewerkt worden conform de Gedragscode Bosbeheer.

Het opstellen van een Ecologisch werkprotocol is noodzakelijk, waarin de benodigde mitigerende maatregelen uit de Gedragscode worden opgenomen (zie kader 5.1). Geen ontheffing Wet natuurbescherming aan de orde.

Kader 5.1 Gedragscode

Diverse organisaties hebben een gedragscode waarin beschreven is hoe schade aan beschermde dieren en planten zoveel mogelijk voorkomen kan worden bij het uitvoeren van activiteiten. Met ingang van 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in gang getreden (Staatsblad 2016). Onder de nieuwe wet geldt nog steeds vrijstelling van de verbodsbepalingen wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde Gedragscode (Wnb Artikel 9.6 lid 5). Wanneer gewerkt wordt volgens een dergelijk goedgekeurde Gedragscode is er geen ontheffing en/of vergunning nodig (Wnb Artikel 3.31 lid 1).

M1i, M1b, M4c en 0 (=5a): *Dempen interne ontwatering, hervatten hooilandbeheer & aanleggen poelen*
Maatregelen M1i, M4c en 0 zijn inrichtingsmaatregelen (maatregel waarbij locatie een ander natuurprofiel krijgt). Voor inrichtingsmaatregelen geldt dat het toepassen van de gedragscode Natuurbeheer of Gedragscode Bosbeheer niet mogelijk is. Doordat de maatregelen opgenomen zijn in het beheerplan volstaat het opstellen van een ecologisch werkprotocol (Wnb Artikel 3.8 lid 7). In een ecologisch werkprotocol worden de eisen vastgelegd voor het zorgvuldig werken en het voorkomen van schade aan beschermde natuurwaarden. Mogelijk dient dit ecologisch werkprotocol voorgelegd te worden aan de Provincie Overijssel.

M4b: *Plaggen*
Voor het plaggen van vegetaties anders dan heide geldt geen mogelijkheid voor het toepassen van een goedgekeurde gedragscode. Doordat de maatregel opgenomen is in het beheerplan volstaat het opstellen van een ecologisch werkprotocol (Wnb Artikel 3.8 lid 7). In een ecologisch werkprotocol worden de eisen vastgelegd voor het zorgvuldig werken en het voorkomen van schade aan beschermde natuurwaarden. Mogelijk dient dit ecologisch werkprotocol voorgelegd te worden aan de Provincie Overijssel.

M4e: *Hooilandbeheer*
Voor maatregel M4e kan gewerkt worden conform de Gedragscode Natuurbeheer.

Het opstellen van een Ecologisch werkprotocol is noodzakelijk, waarin de benodigde mitigerende maatregelen uit de Gedragscode worden opgenomen (zie kader 5.1 met tekst op pagina 17 uit de Gedragscode). Geen ontheffing Wet natuurbescherming aan de orde.

6. Conclusie

6.1 Samenvattende conclusies

Tabel 6.1 *Overzicht conclusies en vervolgstap per maatregel.*

	Gebiedsbescherming		Soortenbescherming	
Maatregel	Vergunningvrij	Vervolgstap	Gedragscode	Vervolgstap
M1d	Ja	Ecologisch werkprotocol	Ja	Ecologisch werkprotocol
M1b	Nee	Uitgebreide effectbeoordeling	Nee	Ecologisch werkprotocol
M1i	Nee	Uitgebreide effectbeoordeling	Nee	Ecologisch werkprotocol
M2b	Ja	Ecologisch werkprotocol	Ja	Ecologisch werkprotocol
M4b	Ja	Ecologisch werkprotocol	Nee	Ecologisch werkprotocol
M4c	Ja	Ecologisch werkprotocol	Nee	Ecologisch werkprotocol
M4e	Ja	Ecologisch werkprotocol	Ja	Ecologisch werkprotocol
0 (=5a)	Ja	Ecologisch werkprotocol	Nee	Ecologisch werkprotocol

Tabel 6.2 *Overzicht noodzaak vergunning en ontheffing.*

Maatregel	Globale omschrijving J = ja N = nee * = onzeker J* = waarschijnlijk wel N* = waarschijnlijk niet ? = niet bekend	Nb gebiedsbescherming	Nb soortbescherming
M1d	Creëren overgangen langs bosper-celen	N	N
M1b	Dichten interne ontwatering bin-nen het Voltherbroek	J*	N
M1i	Dichten interne ontwatering bin-nen het Agelerbroek	J*	N
M2b	Strooisel verwijderen en ontwikke-ling vegetatie monitoren	N	N
M4b	Kleinschalig plaggen na herstel hy-drologie	N	N
M4c	Hervatten hooilandbeheer	N	N
M4e	Hooien en vegetatie laten over-staan in winter	N	N
0 (=5a)	Aanleg poelen	N	N

6.2 Vervolg gebiedsbescherming

- Significant negatieve effecten kunnen niet uitgesloten worden voor maatregelen M1i en M1b. Wij adviseren een vervolgonderzoek in de vorm van een uitgebreide effectbeoordeling;
- Overige maatregelen zijn benoemd en voldoende beoordeeld in het beheerplan. Effecten zijn uit te sluiten en de maatregelen zijn vergunningvrij mits er mitigerende maatregelen getroffen worden. Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden met de voorwaarden beschreven in het beheerplan.

6.3 Vervolg Soortenbescherming

- Voor maatregel M4e geldt dat er gewerkt kan worden conform de Gedragscode Natuurbeheer. Het opstellen van een ecologisch werkprotocol is noodzakelijk, waarin de benodigde mitigerende maatregelen uit de Gedragscode worden opgenomen. Geen ontheffing Wet natuurbescherming aan de orde;
- Voor maatregelen M1d en M2b geldt dat er gewerkt kan worden conform de Gedragscode Bosbeheer. Het opstellen van een ecologisch werkprotocol is noodzakelijk, waarin de benodigde mitigerende maatregelen uit de Gedragscode worden opgenomen. Geen ontheffing Wet natuurbescherming aan de orde;
- Maatregelen M1i, M1b, M4c en 0 (=5a) zijn inrichtingsmaatregelen. Voor inrichtingsmaatregelen geldt dat toepassen van de gedragscode Natuurbeheer of Gedragscode Bosbeheer niet mogelijk is. Doordat de maatregelen opgenomen zijn in het beheerplan volstaat het opstellen van een ecologisch werkprotocol. In een ecologisch werkprotocol worden de eisen vastgelegd voor het zorgvuldig werken en het voorkomen van schade aan beschermde natuurwaarden. Mogelijk dient dit ecologisch werkprotocol voorgelegd te worden aan de Provincie Overijssel;
- Voor maatregel M4b geldt dat er niet gewerkt kan worden conform een goedgekeurde Gedragscode. Doordat de maatregel is opgenomen in het beheerplan volstaat het opstellen van een ecologisch werkprotocol. In een ecologisch werkprotocol worden de eisen vastgelegd voor het zorgvuldig werken en het voorkomen van schade aan beschermde natuurwaarden. Mogelijk dient dit ecologisch werkprotocol voorgelegd te worden aan de Provincie Overijssel.

7. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Ministerie van EZ (2015). Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek.

Provincie Overijssel (2017). Omgevingsverordening Overijssel 2017, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 07-02-2017.

RVO (2012). Gedragscode Bosbeheer.

RVO (2016a). Gedragscode Natuurbeheer.

RVO (2016b) Natura 2000 beheerplan Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek (047).

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Ministerie van EZ (http://mineleni.nederlandsesoorten.nl).

Ministerie van EZ (2016). (https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet).

NDFF Uitvoerportaal (https://ndff-ecogrid.nl).

Provincie Overijssel (2017). Atlas van Overijssel (http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1).

Provincie Overijssel (2017). (http://www.overijssel.nl/thema's/natuur-en-landschap/wet/).

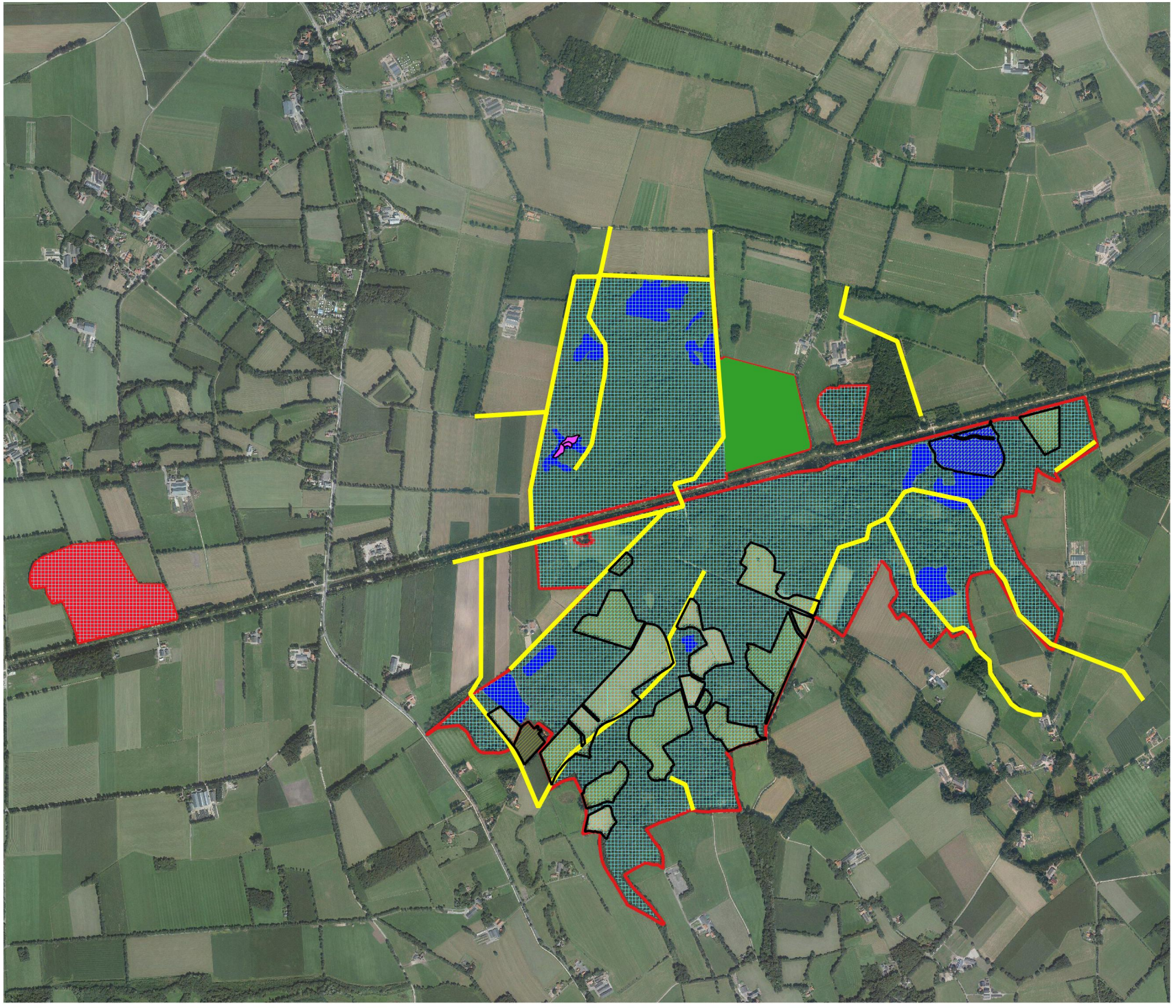
Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Soortenbank.nl (website met soortinformatie)

Zoogdiervereniging.nl (website met soortinformatie over zoogdieren)

Bijlagen

Bijlage 1 - Verspreiding Natura 2000-doelen

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Habitattype AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Habitattype

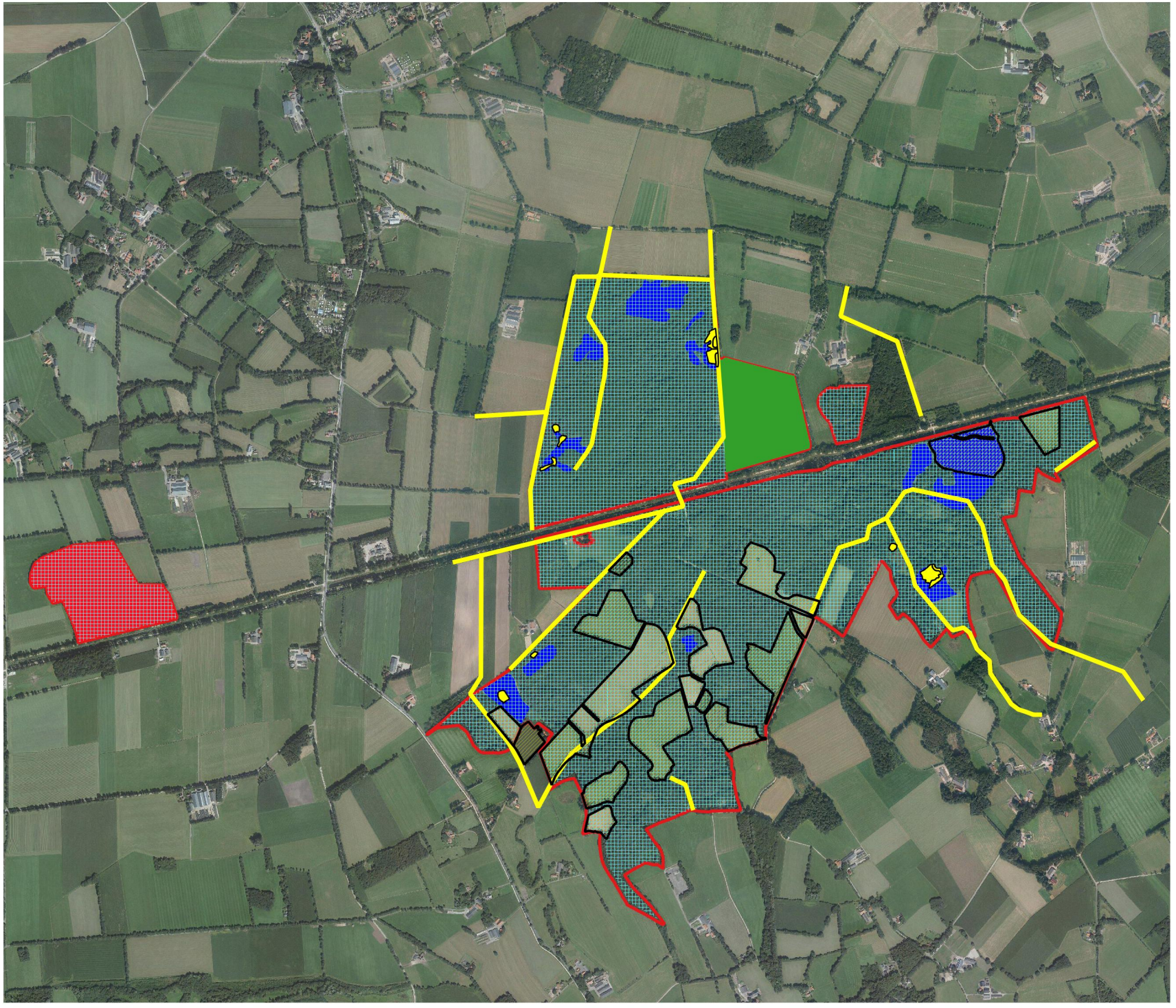
- H3130 - Zwakgebufferde vennen

Datum	Kaartondergrond
11-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Habitattype AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Habitattype

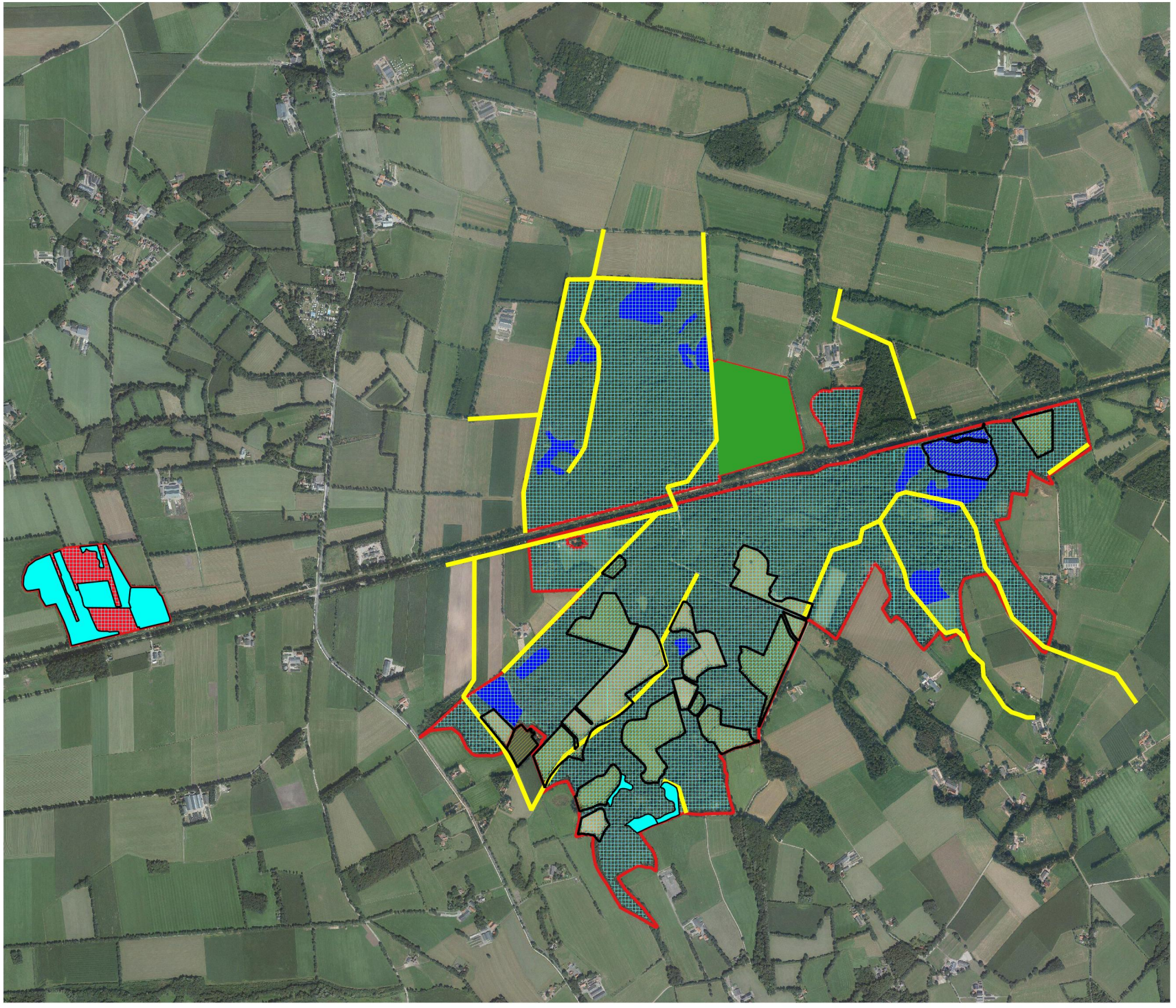
- H6410 - Blauwgraslanden

Datum	Kaartondergrond
11-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Habitattype AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Habitattype

- H9160A - Eiken-Haagbeukenbossen

Datum	Kaartondergrond
11-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Habitattype AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Habitattype

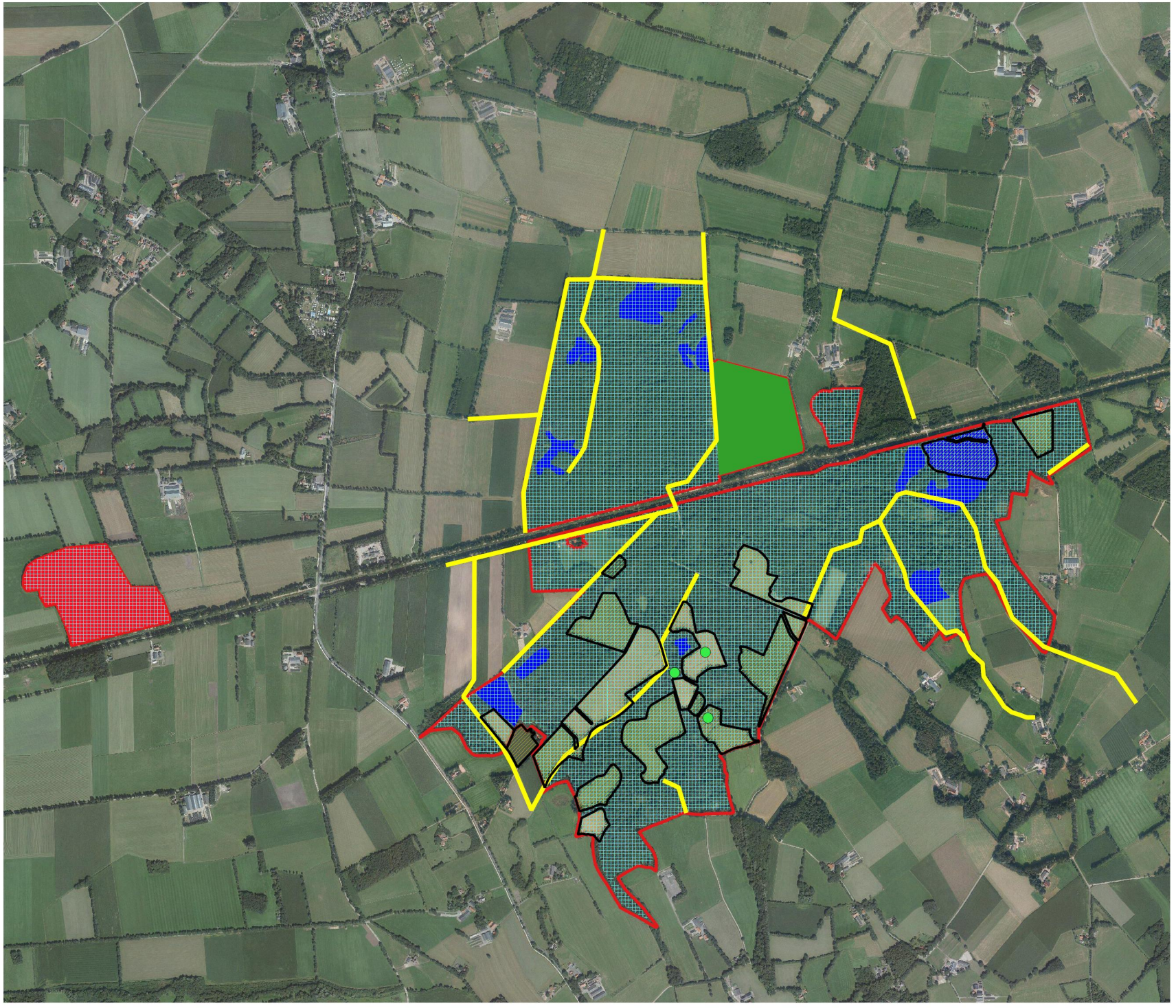
- H91E0C - Vochtige alluviale bossen

Datum	Kaartondergrond
11-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Habitatsoorten AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Soortwaarneming

- Kamsalamander

Datum	Kaartondergrond
11-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

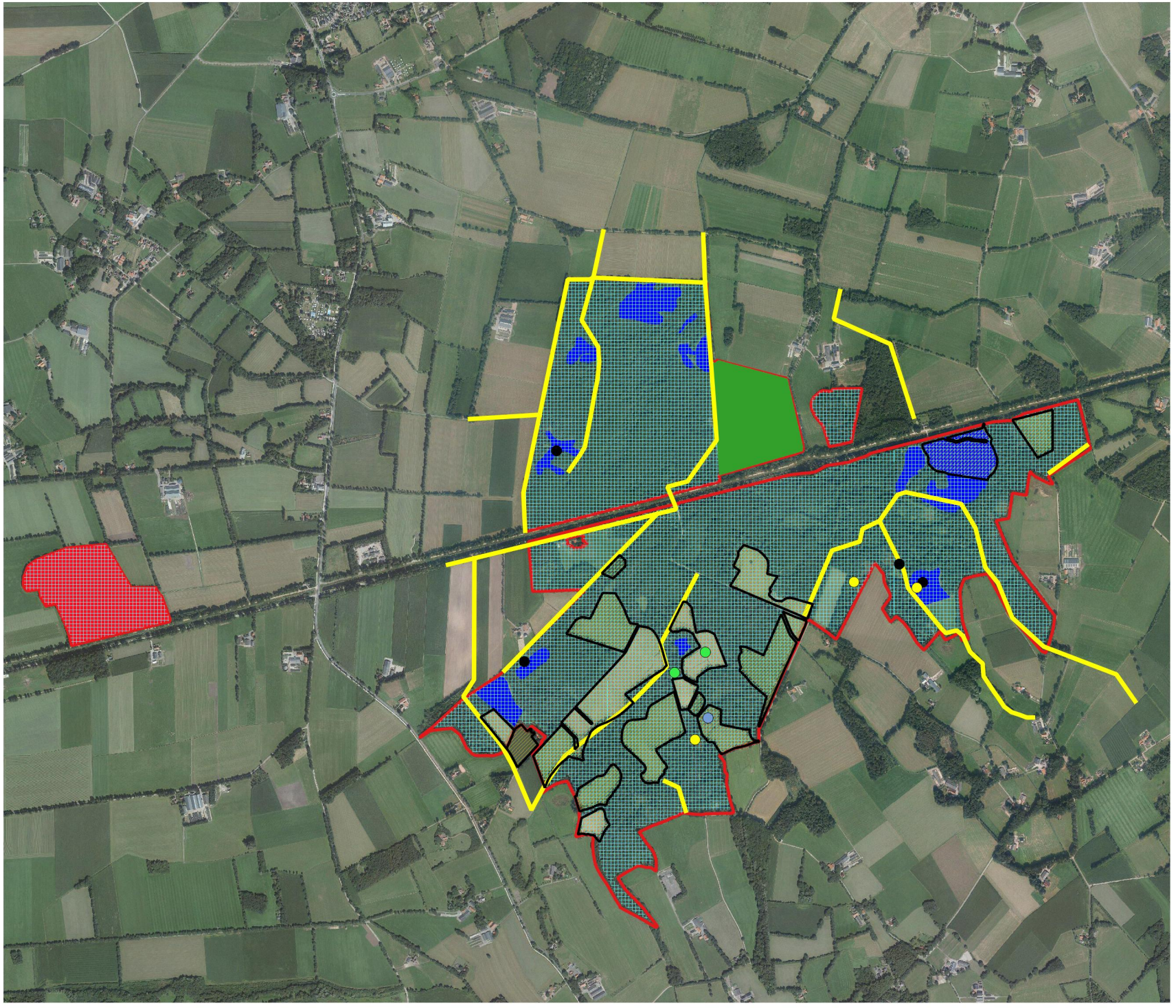
T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Figuur 46. Verspreiding Zeggekorfslak in Agelerbroek en Voltherbroek. Verkenning 2016. Foto: L van den Berg.

Bijlage 2 - Verspreiding beschermde soorten

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Herpetofauna AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Soortwaarneming

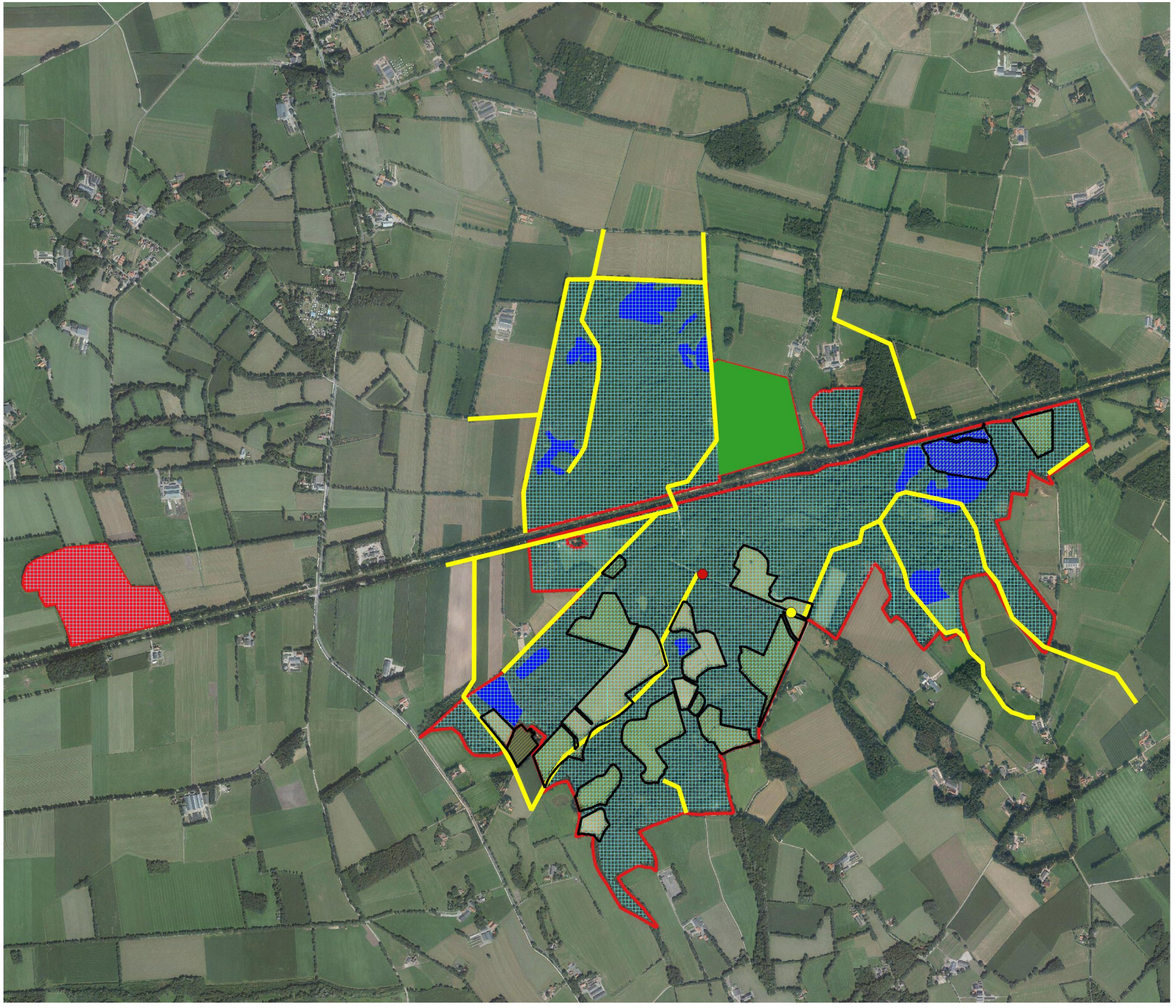
- Boomkikker
- Kamsalamander
- Poelkikker
- Heikikker
- Levendbarende hagedis

Datum	Kaartondergrond
11-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Zoogdieren AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Soortwaarneming

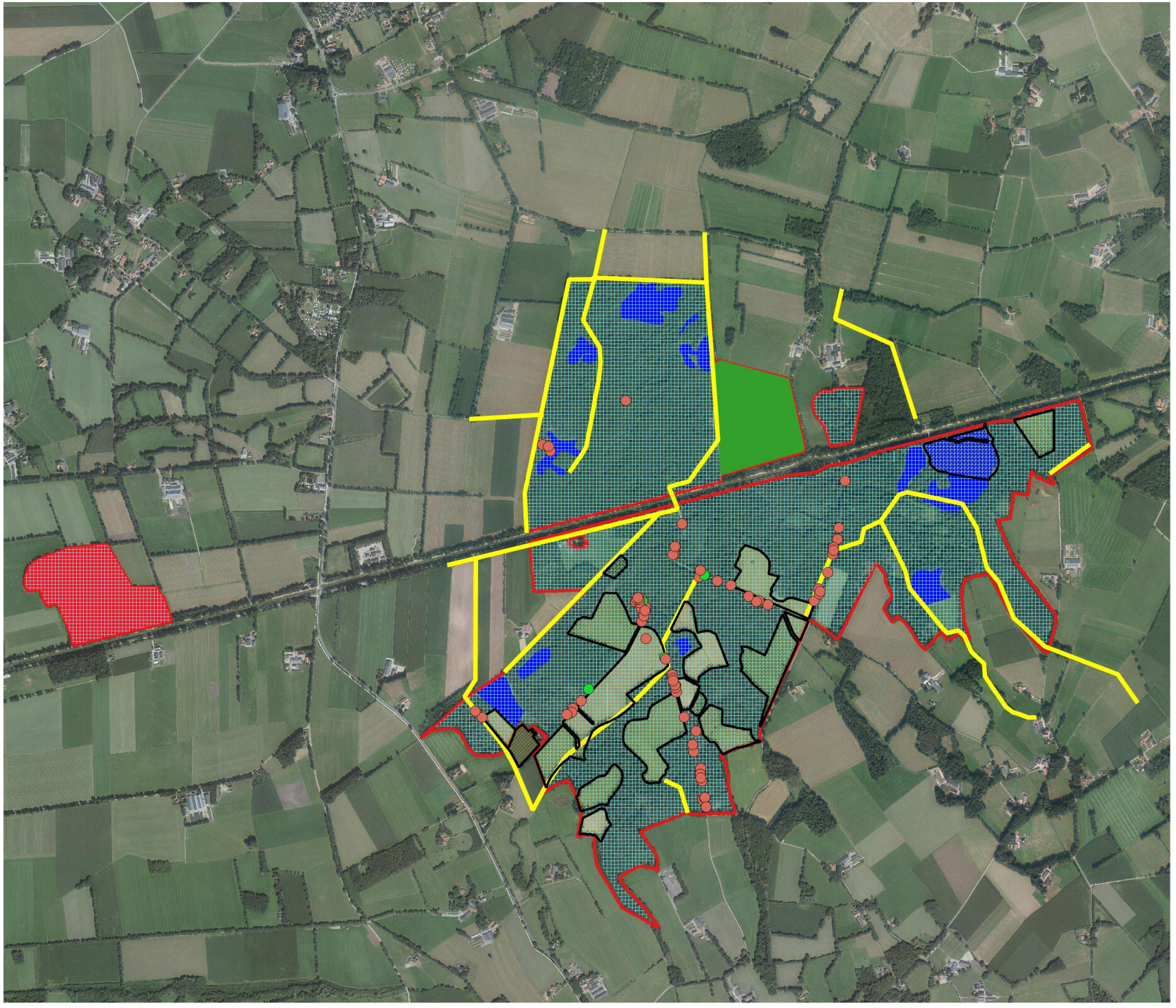
- Boommarter
- Veldspitsmuis

Datum	Kaartondergrond
13-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Dagvlinders AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Soortwaarneming

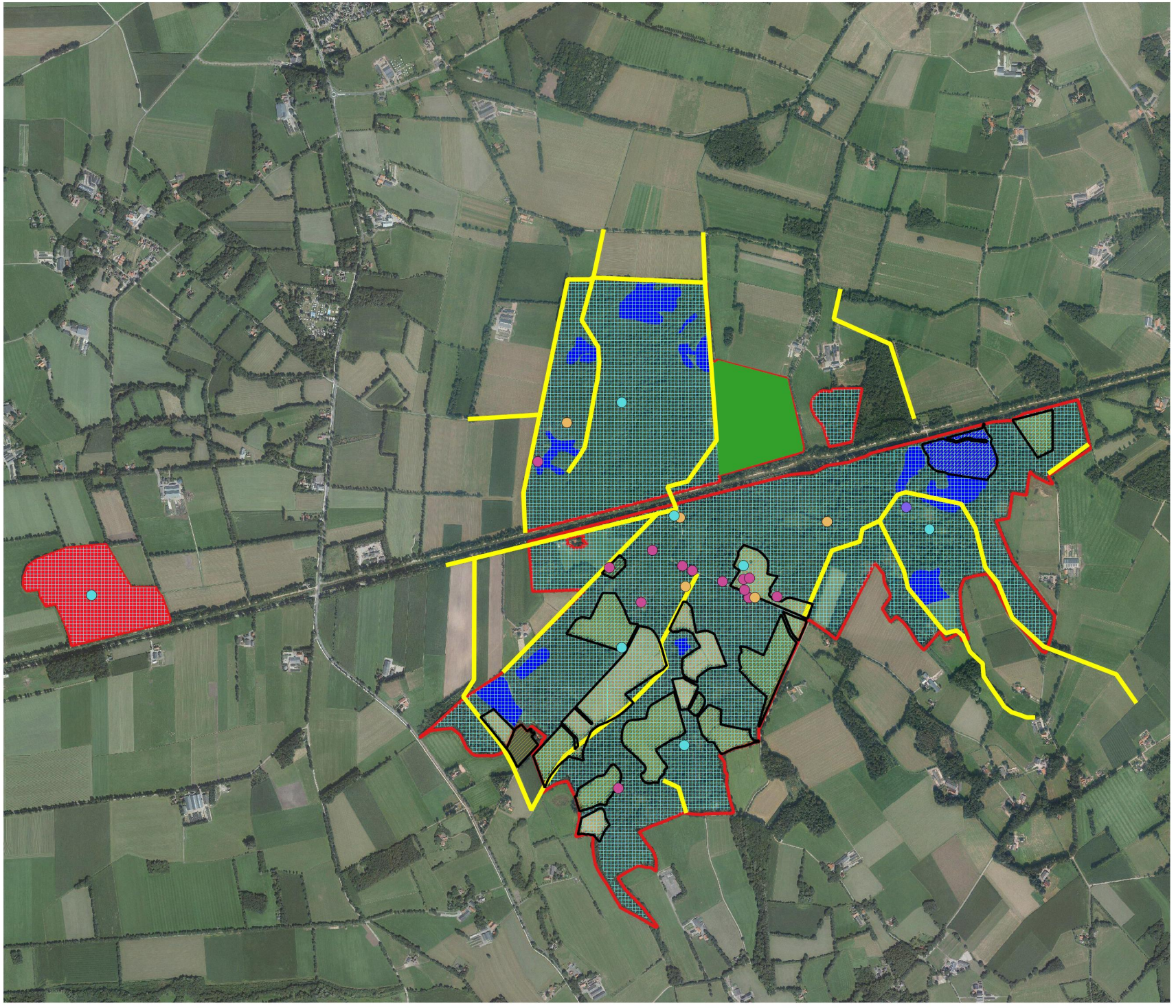
- Grote weerschijnvlinder
- Kleine ijsvogelvlinder

Datum	Kaartondergrond
13-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Project
PAS maatregelen SBB Overijssel

Onderwerp
Jaarrond beschermde nesten AvAV

Legenda

Natura 2000-begrenzing

Maatregel

- 0
- M1d
- M2b
- M4b, M4c en M4e
- M1b
- M1i

Soortwaarnemingen

- Buizerd
- Havik
- Sperwer
- Wespendief

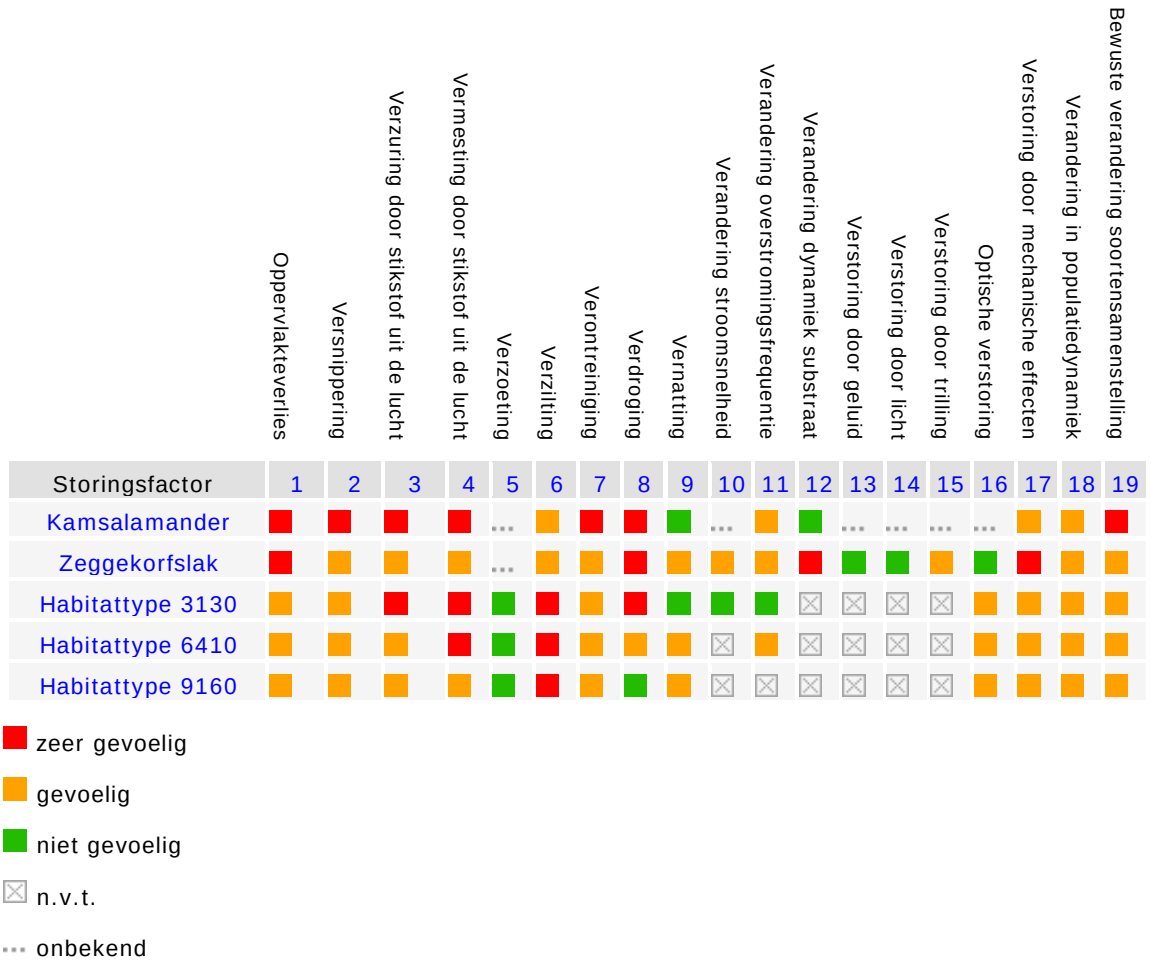
Datum	Kaartondergrond
11-09-2017	**BGT/PDOK**
Versie	Formaat
1	**A3, liggend**
Kaartnummer	Opdrachtgever
1	**Staatsbosbeheer**
Schaal	Getekend door
1:22.051	**R. Apperloo**
	Projectnummer
	17-097

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

Bijlage 3 - Effectenindicator Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek

Bijlage 4 - Melding boswet

Dag Ben,

We hebben zojuist het volgende besproken.

Staatsbosbeheer is onder de nieuwe wet natuurbescherming niet meldingsplichtig voor vellingen boswet. Verder gaf jij aan dat in de wet al is opgenomen dat vellingen die als herstelmaatregel in het PAS programma zijn opgenomen al vrijgesteld zijn van meldings- en van herplantingsplicht.

Afspraak die in het vergunningsverleningsoverleg provincie/ staatsbosbeheer is gemaakt:

- SBB maakt een overzichtskaart waar bos zal worden gekapt en meldt dit in het vergunningverlening overleg.
- Voor 1 februari 2018 (en de daarop volgende jaren) maakt SBB een overzicht waar daadwerkelijk is gekapt.

Mocht je nog aanvullingen hebben, dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,

Marlies Ellenbroek (ir, Msc)
Projectleider PAS Overijssel

Staatsbosbeheer
Afdeling projecten | Binnensingel 3 | 7411 PL Deventer
Postbus 6 | 7400 AA Deventer
T 0570 747 100 | M +31 6 51 207 151
M.Ellenbroek@staatsbosbeheer.nl | www.staatsbosbeheer.nl
@staatsbosbeheer | facebook.com/staatsbosbeheer | staatsbosbeheer1 | staatsbosbeheer
Aanwezig op ma tot en met do

Magische momenten: Het zit in onze natuur.
Kijk op http://bit.ly/VjXti3